

Delta Birding Festival. Presenten en el marc de la fira ornitològica a MónNatura la primera obra que aplega els noms catalans de les espècies d'ocells de tot el món

Un diccionari d'alta volada

DIANA VIZÁN AGUADO
DELTA DE L'EBRE

Glòria Fontova, del Centre de Terminologia TERMCAT, i Àlex Mascarell, del Zoo de Barcelona, van presentar ahir al Delta Birding Festival el *Diccionari dels ocells del món* (<https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/233>), elaborat per la Fundació Barcelona Zoo, l'Institut Català d'Ornitologia i el TERMCAT, amb el suport del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya.

Es tracta de la primera obra que aplega els noms catalans de les espècies d'ocells de tot el món. Un gran repte, i tot un èxit, per a una llengua amb uns deu milions de parlants, ja que només les llengües que tenen molts més parlants, com l'anglès o el castellà, per exemple, poden nomenar tots els ocells en la seva llengua. Així doncs, aquest diccionari en línia és un projecte ambiciós, inèdit i global, iniciat el 2017 i finalitzat aquest 2022. Tot i això, es tracta d'un diccionari viu, ja que es poden descobrir noves espècies d'ocells i la comunitat científica pot decidir en un moment determinat que cal dividir una espècie en dues de diferents o fer altres canvis.

El diccionari recull els noms d'11.165 espècies d'ocells. La cerca del nom d'un ocell es pot fer a partir de cadascuna de les cinc llengües (català, castellà, francès, anglès i alemany) i del nom científic. També es pot accedir a les fitxes a través de la llista alfabètica de tots els noms (per a cadascuna de les llengües) o a través de l'accés temàtic.

Per ordre alfabètic, el primer nom que apareix és *abellerol*, un bonic ocell de colors llampants que es pot veure a l'estiu a moltes zones de Catalunya. A més, aquesta és una de les entrades del diccionari que té il·lustració. El darrer nom recollit és el *zosterop ullnegre*, un ocell de Borneo.

Per ordre temàtic, es pot accedir a 522 fitxes il·lustrades per Àlex Mascarell o Jordi Fàbregas, entre les quals hi ha com a mínim una espècie representativa de cadascuna de les famílies. Algunes fitxes també inclouen notes amb més informació relativa al nom: espècies extintes, antropònims o

El festival està tenint lloc aquest cap de setmana, fins avui. FOTO: J. REVILLAS

Ocells amb nom de dona. FOTO: FUNDACIÓ BARCELONA ZOO, INSTITUT CATALÀ D'ORNITOLOGIA I TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA

topònims poc coneguts, etc. A més, a la part superior de la pàgina web es pot clicar a la pestanya presentació, que conté l'explicació del projecte i material complementari: infografies interactives sobre els ocells no passeriformes, els passeriformes, els marins, etc.

Els noms d'algunes espècies d'ocells fan referència a persones concretes com, per exemple, el cognom de qui els va descobrir. La

majoria d'aquests casos, fan referència a homes. Dels noms específics que es refereixen a dones, només alguns, poquíssims, destaquen no per ser mullers, filles o netes de personatges masculins, sinó perquè han contribuït per mèrits propis a la identificació, l'estudi i la conservació de les espècies.

En general, l'obra presenta un bon nombre de denominacions catalanes de nova creació que han

Avui Darrer dia del Delta Birding Festival

● El festival encara avui la darrera jornada. Hi ha organitzades tot un seguit d'activitats i sortides com una conferència sobre l'estrès en els ocells a càrrec de Susi Jenni o una conversa sobre la reintroducció del milà. També a la carpa 2 hi haurà el Delta Birding Junior, una de les grans novetats d'enguany.

estat proposades d'acord amb els Criteris per a l'elaboració catalana d'ocells, elaborats pel TERMCAT i aprovats pel seu Consell Supervisor.

Aquests criteris han permès treballar, amb coherència i uniformitat, els noms en català de partides suggerits per l'equip d'especialistes format per Raül Aymí, originari de la Palma d'Ebre; Rafael Cebrian, que va morir l'any 2021; Jordi Clavell, Ponç Feliu; Manuel-Enric Giménez i Àlex Mascarell. Així, per exemple, si fem la cerca al diccionari de *esparver cendrós*, ara trobarem que aquesta espècie ha adoptat *arpe-*

lla cendrosa, com a nom principal.

Abans de participar en aquest projecte, l'Àlex Mascarell va arribar a apuntar en una llibreta el nom en català de més de 10.000 espècies d'ocells de tot el món. El motiu d'aquesta obsessió, l'explica amb passió: «Quan viatjava em feia molta ràbia haver de nomenar un ocell vist en llatí o anglès perquè era impossible trobar-lo en català, la llengua que faig servir cada dia per tot. Així, el que feia era crear un nom de manera intuïtiva, a partir del nom científic o la traducció de l'anglès».

Tot i que ara molts dels noms dels ocells que recull aquest diccionari són diferents dels que va apuntar l'Àlex a la llibreta, la seva aportació, així com la de la resta d'experts que han participat en el projecte, ha estat cabdal per a l'elaboració d'aquesta obra.

A Catalunya, cada dia hi ha més persones aficionades als ocells i, ara, quan viatgen poden trobar molt fàcilment, a través del telèfon mòbil, per exemple, el nom en català de les espècies que veuen i tenir la certesa de saber que és el mot correcte. N'hi ha prou amb fer clic al *Diccionari dels ocells del món*, un orgull per a tothom que s'estima la llengua catalana, un diccionari d'alta volada.